

Havíem deixat precipitadament París, en primer lloc jo, i després Céline, i amb la ciutat, Montmartre, amb l'acolorida Place du Tertre, i la riba del Sena, la Rive Droite i la Rive Gauche, on tantes vegades hi havíem passejat. Ara, abans de la nostra tornada a París, seiem a la riba de la Mediterrània, contemplant la mar calma de la primeria de setembre, d'onatge tranquil, de blau transparent, que fa un oratge com d'un estiu que ja vol acabar. Mire arrere i veig que ha sigut una llarga experiència personal, plena d'aventures, de contradiccions, de patiments i d'alegries, lluny de la ciutat que em va veure nàixer. Quanta lluita engrescadora i il·lusionada, utòpica, per a canviar el món, quant d'amor desat al llarg d'aquests dos anys...!

Céline i jo descansem, com el guerrer que vol recuperar forces, sobre l'arena de la platja, abans de la partida, i observem per uns instants la mar en silenci. La tinc agafada pels muscles i de tant en tant li faig un bes sobre els seus cabells rossos. A penes hi ha uns banyistes, matiners, gent de la pròpia ciutat, que van escollint l'espai on passar el matí, prenent el sol, tot estenent les tovalloles sobre la sorra encara fresca. El sol ha ascendit lleugerament sobre l'horitzó, encara enteranyinat per una fina boirina, si admetem el terme ascendir, quan ben bé sabem que és la Terra la que gira sobre el seu eix i l'ascensió solar no és més que una impressió imaginària, com tantes en la nostra vida. Han passat dos anys des que vaig abandonar aquesta ciutat, les

mans plenes a vessar d'il·lusió, en un afany revolucionari que havia de fer canviar el món de daltabaix, posant fi a un sistema capitalista especulatiu que havia atrapat els meus pares i milions de persones en la seua teranyina i les havia convertides en víctimes del propi sistema. Sabia que era un vell ideal que ha il·lusionat i ha posat en peu de lluita milers i milers de persones al llarg dels segles, que ha comportat avanços i frustracions i no pocs banys de sang, no per la bella idea de progressar cap a la igualtat i la justícia, sinó per l'afany de poder i l'avarícia que corromp de vegades els governants i malmet els ideals.

No vull avançar-me sobre el resultat de la lluita que vaig mantindre als carrers de París, en dues ocasions, a imatge de la de l'any seixanta-vuit. Sí que vull fer constar per endavant que allà em vaig trobar, a la Place du Tertre, a Montmartre, després de la primera revolta, amb Céline, una virtuosa del violí. Seia en un banc de la placeta, feia sonar el violí com els àngels i, en acabar, amb la seua mirada dolça, de cabells rossos i ulls verd jade, demanava als oients la seua voluntat, que agraiïa profusament. Recorde no solament la melodia que tocava, en aquell moment, que ha esdevingut la meua melodia per antonomàsia, sinó l'harmonia del seu cos, asseguda al banc, el cap lleugerament tombat sobre el violí, amb els cabells recollits amb un llaç vermell, els ulls mig tancats, concentrats en la melodia, el tronc estilitzat, estirat com si el volguera desprendre del seient, les cames fines plegades i recollides cap arrere. És així com la guarde en el meu record, dibuixada en un dels múltiples esbossos que li vaig fer unes setmanes després de trobar-me-la per primera volta a la placeta. En contacte amb Céline, vaig

comprendre que la vida era com la mar, que té els seus moments de forta tempesta, el seu temps de mar arrissada, i el seu temps de mar encalmada. Que tots els estats de la mar són necessaris per a la seua estabilitat, que desprenen la seua bellesa, però és quan està calma que invita a contemplar-la plàcidament, a entrar a prendre el bany i facilita que els vaixells puguen navegar sense perill. Quants records no em du el mar, que em fa recordar la meua infantesa, quan solia vindre a l'estiu amb els pares i els meus dos germans, majors que jo, i jugàvem a la platja a fer castells, excavàvem clots i després, bruts d'arena, entràvem a prendre el bany. Com he recordat el mar i l'he desitjat durant els dos anys que n'he estat lluny, tret de la treva que vam tindre quan vam marxar a Bretanya, que el Sena no se li pot comparar, per més que l'empare tota una ciutat tan bella com París!

Céline em fa un bes, contenta de contemplar el mar, tan sensible com és, en tota la seua bellesa, els seus canvis de color amb un sol brillant, els moviments canviants i imprevisibles de les ones que trenquen suaument, amb els sons repetitius, i tinyen d'escuma blanca l'arena, i la brisa que du olor de peix salat i d'algues fresques. Ara es gita sobre la tovallola, deixant que els suaus rajos de sol li acaronen la pell i els pits que el sol ha anat daurant al llarg de l'estiu. Jo li'ls bese i em ve de nou a la memòria el dia que la vaig trobar a Montmartre, amb el Sacré Coeur, de pedra blanca, al fons, quan jo fugia de la policia amb el cap sagnant...

Vaig ajudar els pares a fer el trasllat de mobles, roba i les coses personals de cadascú, des del pis, embargat pel banc, a cals avis materns. Hi vaig deixar, ficades en capsas, les meues coses personals: fotos, llibres, revistes, dibuixos i aquarel·les, material de pintura... Perquè havia pres una decisió que ja feia temps que meditava: que no volia continuar sent un destorb familiar afegit. Només em vaig endur amb mi la ràbia i la impotència. Angoixat, vaig decidir eixir al carrer, ben armat amb les meues il·lusions i esperances, buscant l'enemic, esperant la victòria. «A per ells sense compassió», anava cridant, «fes la teua pròpia revolució!».

I me'n vaig anar a viure definitivament amb un grup de joves, entre els quals hi havia Unai, un antic company de col·legi, que s'havien constituït en un grup okupa, ecologista, englobat en els moviments antisistema d'esquerra. Aquests grups pretenien canviar l'ordre establert, corregint tots els defectes que, segons ells, eren intrínsecs al sistema capitalista. I és que en aquells moments de desesperació hom no pensa que el sistema democràtic que sustenta les institucions pugui servir per a canviar les coses.

Tot havia començat feia tres anys quan el pare va ser acomiadat de la faena en l'empresa on treballava i, a causa de la seua edat, cinquanta-un anys, no hi havia hagut manera de trobar-ne una altra d'estable. Només uns jornals

esporàdics en les faenes agrícoles, però la mateixa crisi del sector taronjaire no convidava a l'esperança quan molts dels citricultors estaven abandonant el conreu del daurat fruit, que de vegades acabava podrint-se dalt dels arbres. De manera que, entre les despeses habituals i la hipoteca, els diners de l'atur, únics ingressos familiars, es van anar fonent com el gel en ple estiu.

El pis havia costat als pares un gran sacrifici econòmic. Havia sigut la il·lusió de la seua vida després que havíem viscut llogats durant anys en una caseta del Raval. Quan vaig comunicar a la mare la ferma decisió de no anar a viure a cals avis, es va desfer en una mar de llàgrimes, que ningú no entenia com li'n quedaven, ja que feia mesos que no parava de plorar en no veure cap eixida raonable a una situació tan dramàtica, i no vull pensar en els dies de trasllat, que cada cosa que agafava, una foto, un joguet, l'aixovar, la vaixella..., es desfeia en un plor. I ens partia el cor. Em va pregar, «fill, vine-te'n a cals iaïos, primer em trauré jo el mos de la boca que et faltarà a tu». El meu pare em va aconsellar, «fill vé's amb compte on et fiques i amb qui t'ajuntes, no tinguem un bon disgust». Però, jo tenia ben clar, en no poder aportar uns diners estables a casa, després d'haver-ho intentat en diverses ocasions, que no volia ser un destorb per als avis que, al cap i a la fi, passaven de la seua pensió i uns pocs estalvis que havien aconseguit venent unes terres, ni per als meus germans, casats i amb fills, que prou faena tenien a tirar la seua família avant.

Jo havia cursat primer de Belles Arts. El dibuix, la pintura, formaven el meu món. Des de petit havia mostrat una gran tendència a ratllar papers i a anar traçant formes. De manera que, a una edat primerenca, els pares em van apuntar a l'escola municipal de dibuix i pintura. Hi vaig gaudir del mestratge d'un dels grans pintors que té la nostra ciutat. Vaig escollir el batxillerat artístic, al seu temps. Amb tants anys de pràctica, vaig dominar raonablement la tècnica del dibuix i, sobretot, l'aquarel·la. Però havia de formalitzar estudis superiors si volia accedir algun dia a una plaça de professor o bé dedicar-me professionalment a la pintura.

Aquell curs, tot i els escassos recursos econòmics, que ja es feien sentir, els pares em recomanaren que l'acabara, que la despesa ja estava feta i no se sabia mai si les circumstàncies podien canviar i podia continuar els estudis. Durant l'estiu vaig buscar faena a fi de col·laborar en les despeses familiars i procurar-me, si podia ser, la matrícula per a segon curs, en les classes nocturnes. Vaig entrar de cambrer en un bar però un altercat amb un client borratxo em va obligar a deixar la faena. En vaig buscar en les fàbriques de ceràmica, però la situació, en aquest sector, lluny de millorar, empitjorava dia a dia i tot quedava en falses esperances, «ja t'avisarem, si necessitem algú...». Un amic em digué que son pare, que es dedicava a la jardineria, necessitava algú que l'ajudara per baixa del llogat que portava. Jo, tot i la meua inexperiència i la temporalitat, vaig acceptar la faena. Un mes i mig després, en reincorporar-se el llogat, vaig tornar a quedar-me en l'atur. I ja, res...

La situació era tan greu que vaig llançar la tovallola, tanta il·lusió que havia posat en la meua vocació artística.

En no trobar una eixida raonable, desorientat, sense un euro a la butxaca, i albirant un futur ben negre, el meu esperit, de per si tranquil i tolerant, va entrar en rebel·lia contra tot i contra tots, i em vaig refugiar en el grup de joves ecologistes. Unai era el seu líder. Tenia un esperit reivindicatiu, idealista, pacífic, però tenia un caràcter una miqueta imprevisible. «Ací t'hauràs d'acomodar a la disciplina i hauràs de trencar amb els teus amics», em va dir. «Hauràs de deixar de tindre influències estranyes.» Jo ja havia col·laborat amb el grup pintant les parets exteriors i interiors de la vella fàbrica de lleixiu que okupaven amb uns grafitis i fins i tot hi havia conviscut esporàdicament, i li contava a Unai la situació familiar i personal en què em trobava. Ell em repetia una cançó que havia sentit infinitat de vegades: «tio, s'estan fumant el planeta i se'ns fumaran a tots. Has patit en la pròpia carn com han enxampat milers i milers de persones, entre bancs i promotors. Però, quan toquen a foc, els treballadors, a pidolar. A veure si entre tots enderroquem aquesta colla de furtasquets».

Jo, desesperat, vaig entendre que integrar-me en aquell grup era l'eixida més lògica, atesa la meua situació.

Tot i que estava acostumat a mantindre una higiene diària, a portar una vestimenta convencional, tot fugint de les marques, vaig tindre clar que m'havia d'adaptar a poc a poc a l'estètica del grup, tot deixant-me créixer els cabells i abandonar-los al seu aire, fent-me rastes, potser un convencionalisme més, però la vida estava plena de simbolismes, d'estètiques, i no anava a ser diferent dels meus nous companys. Al cap i a la fi, amb aquella estètica feia entendre el meu estat d'ànim: rebutjar el sistema establert,

el consumisme exagerat i els convencionalismes hipòcrites. Vaig donar al meus cabells un aspecte sutjós, em vaig deixar créixer la barba, vaig fer uns esgarros a la roba, em vaig adornar amb objectes extravagants, una pell de conill que vaig trobar en un contenidor i que em vaig penjar a la cintura, un mocador de pirata lligat al cap, i em vaig fer posar dos pírcings, l'un a la cella i l'altre a l'orella dreta. Vaig acabar semblant un pollós. I és que hi ha situacions en la vida que la tria et ve com rodada. Jo era conscient que la situació patida a casa havia capgirat tot el meu món, alguns dels meus valors. Que les persones som com la matèria més pura: on hi ha una acció, hi ha una reacció...

Des de menut, davant la bona mà per al dibuix, havia somiat que seria un pintor famós. Els pares, en casar-se els meus germans, em van habilitar una de les habitacions del pis com a estudi. La mare hi passava estones admirant el meu domini en la tècnica del dibuix i la pintura.

Vaig trobar entre els companys l'afecte, la pau i l'harmonia que necessitava en aquells moments de tràngol i desorientació. Només en alguns moments, el meu ànim dequeia, depressiu, o Unai i jo ens capficàvem en acalorades discussions d'estratègia no compartida, ja que Unai, més fred i racional, era partidari d'una acció continuada però oportuna contra el sistema, no violenta, mentre que jo defensava que calia atacar-ne el cor i paraitzar-lo amb accions contundents.

–Tot i que hem d'aprofitar tots els recursos, no hem de caure en el fet fàcil de destruir només per destruir. Cauríem en una contradicció, col·lega. Si sempre has sigut tolerant, tio, no entenc com t'apareixen aquests rampells –em reprotxava Unai.

–És com si tinguera una molla que se'm disparara involuntàriament, ho sé, i jo mateix em recrimine aquests rampells.

–El nostre ha de ser un moviment planificat. Si fem la violència dura i pura, el poble se'ns girarà d'esquena. El poble no vol el desordre en si mateix.

–Que collons sap el poble el que vol! Mira com l'han enxampat i com l'enganyen cada quatre anys! –vaig cridar, decebut.

La vella fàbrica que els meus companys havien okupat feia dos anys i que havien anat condicionant fent-la una mica més habitable, era al barri on vaig nèixer i on em vaig criar de petit, on la gent em reconeixia. Era un barri de carrers més estrets que les amples avingudes que s'havien obert modernament. Les cases conservaven les teulades tradicionals. Les olors d'antany, les que em recordaven la infantesa quan jugava al carrer, no havien desaparegut del tot. Exhalaven perfum de geranis o de clavells al matí i, a migdia, deixaven eixir al carrer les olors provinents de les cuines, d'olla de dejuni, d'arròs al forn, o de peix torrat...

El propietari de la vella fàbrica de lleixiu, el senyor Ribes, un home pèl-roig, de cara rogenca i cabell rull, que ens coneixia, en veure que més aviat li l'havíem conservada i adequada, que hi havíem habilitat tallers per a guanyar-nos uns cèntims fent collars, penjolls, braçalets i altres peces que veníem a les fires de la comarca, ens deixà fer, tot i que ens va advertir, amb un somriure còmplice, que el dia que li la compraren hi duraríem menys que un caramel a la porta de l'escola.

A la primavera, va arribar el senyor Ribes i ens va comunicar que havia tancat tracte amb un promotor i que en el període de tres mesos havíem d'abandonar l'edifici.

No vam tardar a trobar una alqueria abandonada. Si més no, ens servia provisionalment, per a les cinc persones que érem, tres xics i dues xiques. De manera que la vam netejar, la vam pintar, la vam decorar amb nous grafitis i hi vam traslladar les coses personals i el material de taller, tot i que no era tan espaiosa com la vella fàbrica.

Una volta tot enllestit, la vida continuà rutinària. Els treballs de taller, el desplaçament els caps de setmana a les fires dels pobles dels voltants, que augmentaven a l'estiu.

En els moments de descans, jo feia esbossos dels meus companys en fulls de paper, Anna, que havia cursat estudis de música, tocava la guitarra, o escoltàvem música antisistema, antifeixista.

*Quieren callar nuestra voz
porque no pensamos como quieren ellos,
porque queremos ser diferentes,
queremos otra realidad...*

Era la veu de Soziedad Alkohólika. Magda, que havia abandonat els estudis en segon d'ESO, practicava el ioga. Robert era el rondinaire que protestava contra tot, però era un artista fent quincalla per a vendre. I no hi faltaven les relacions entre nosaltres, sense lligams estables, talment com corresponia a la nostra actitud filosòfica davant la vida. Avui Anna se m'abraçava, o Magda a Unai, que l'endemà Anna feia l'amor amb Robert, que era el que lluïa la roba més esparracada. Qualsevol observador de fora estant, ens hauria qualificat de desfaenats i pollosos, però dins seu, atés el tràfec de la vida quotidiana, hauria envejat la nostra despreocupació per la vida convencional.

Quan arribà l'estiu, xafogós i sec, amb l'aroma dels gesmilers, ens vam assabentar que a Barcelona uns grups antisistema provinents de tot Europa havien convocat unes

jornades sobre el moviment a fi d'aglutinar els grups dispersos i unificar criteris. Li vaig fer saber a Unai que m'abellia d'anar-hi i ell i Magda s'hi van afegir. De manera que Enric, un transportista que feia dues vegades a la setmana la ruta de ciutat a Barcelona, va assegurar que ens hi duria.

—Us deixaré a les portes de Mercabarna. Quan hàgeu de tornar, dilluns o dimecres, m'hi espereu allà —ens informà.

I dos dies després vam eixir cap a Barcelona.

Els tres dies que van durar les jornades, hi va haver moments de forta controvèrsia entre els grups no violents i els anarquistes que volien dinamitar el sistema produint el seu col·lapse final. L'exposició teòrica dels diferents corrents em serví per a assumir les idees del moviment francès, amb seu a París, Terre Nouvelle. Aquest moviment, ecologista i d'esquerra, preparava una gran mobilització per a la propera tardor. Al cap del moviment hi havia Marcel Beaulieu, un gran orador que, durant la seua intervenció, va aixecar, amb el seu pragmatisme no violent, una gran part del públic que irrompé en forts aplaudiments. Va assegurar que era necessari assumir els ideals socials que l'esquerra havia abandonat. Que estaven cansats de les claudicacions ideològiques i dels personalismes entre vells líders, ja caducs, que havien esmicolat l'esquerra, sobretot a França. Que calia recuperar els ideals que feien moure el món, però sent eficients i pràctics. Les democràcies occidentals havien conquistat la llibertat, la justícia, certa distribució social de la riquesa, però fallaven en la defensa de l'ecologisme, que portava a un escalfament de la Terra, amb efectes imprevisibles, en el control del sistema capitalista i financer especulatiu, en el dret a un

habitatge que no hipotecara de per vida, en l'abandonament a la seua sort dels països subdesenvolupats... Vaig començar a somiar amb París, una ciutat que havia desitjat visitar en múltiples ocasions i que ara es presentava com la ciutat redemptora. I vaig recordar una cançó d'Ives Montand, que vaig aprendre d'estudiant:

*Sous le ciel de Paris
s'envole une chanson
hum hum
elle est née d'aujourd'hui
dans le cœur d'un garçon
sous le ciel de Paris
marchent des amoureux...*

Tot em vingué com l'anell al dit quan vaig fer amistat amb un dels seguidors de Terre Nouvelle, Ferdinand Crémont, que, en conèixer la meua disposició a la lluita, m'invità a unir-me al moviment i acompanyar-los a París. Vaig acceptar la invitació. Tant per les meues ganes d'entrar en acció com per abandonar la rutina de ciutat. Vaig comunicar la meua decisió a Unai i a Magda i els vaig invitar a unir-s'hi.

Però ni Unai ni Magda no ho tenien gens clar. A Unai, com a cap del grup, més aviat el molestà que prenguera aquella decisió sense haver-li-ho consultat prèviament.

—Ja m'agradaria! Però, no m'ha convençut, aquest moviment de Terre Nouvelle. I què pintem a París, amb la faena que tenim ací? —s'excusà Unai.

Ho vaig agafar com un acte de covardia.

–Ara, us en feu arrere? Ara que tenim l'oportunitat que esperàvem?

–No em vingues amb romanços. Ja t'ho he dit! –em replicà Unai.

–Doncs jo vull entrar en acció! No puc estar tancat tota la vida ara en una exfàbrica de lleixiu, ara en una alqueria abandonada i vés a saber d'ací a un any on, bufant als núvols...

Aquelles paraules van molestar Unai.

–Nano, et veig molt llançat. Per mi fes el que et rote!

Va ser Magda la que va intervindre per traure ferro a la situació.

–No podem tancar cap porta, tio. Si Terre Nouvelle aconsegueix aglutinar la resta de moviments, et promet que farem cap a París. Però, vés amb compte, que la policia francesa no va amb bromes –m'advertí.

–No hi ha cap policia que et fota amb una granera! –li vaig fer saber–. Quan torneu allà, si veieu els meus pares, els dieu que no patisquen, que ja me les apanyaré. Ja miraré de guanyar-me la vida.

La vesprada que ens havia quedat lliure, Magda havia quedat amb un xic de París, Unai i jo, tot i la nostra discrepància, vam decidir passejar pel barri gòtic de Barcelona. Ja coneixíem el nostre caràcter i no era qüestió d'agafar-nos les coses en compte. Unai i Magda havien d'acudir cap a les onze de la nit a Mercabarna per retrobar-se amb el transportista, talment com havien quedat. Abans d'acomiar-nos, Unai i jo vam entrar en una cerveseria al carrer del Bisbe Cassany a fer-nos un entrepà. Hi havia uns quants clients. Mentre ens féiem l'entrepà,

Unai em va dir, no sé si com excusant-se de nou per no acompanyar-me:

–Em fa por que te'n vages allà tot sol, que et conec.

Temia que, lluny del seu costat, donara eixida a tota la meua ràbia.

–Ací només fem que perdre el temps, veient-les passar –vaig protestar–. On està l'home que predica i predica però que a l'hora de la veritat es caga damunt? Jo vull acció! Ja t'ho he dit aquesta vesprada! –li vaig tirar en cara.

Unai va mirar d'apaivagar el to acalorat amb què defensava la meua decisió i les ganes d'entrar en acció. Alguns clients s'havien fixat en nosaltres i ens miraven despectivament, no solament per la nostra vestimenta, sinó pel meu excés verbal.

–Em pixe en tots ells! –vaig exclamar–. I a tu, què et passa? Què penses, que et deixaré amb dos pams de nas, no?

Unai es va posar nerviós i em va recriminar les meues paraules.

–Què creus, que ens has de donar lliçons, quatre dies que fa que t'has unit al grup?

Unai es va adonar de l'espectacle que estàvem protagonitzant, va pagar, em va agafar pel braç i em va traure al carrer. Però, el vaig apartar violentament.

–Què et passa, tio, que no saps el que has de parlar i quan? Què collons els importa el que vas a fer ni el que vull fer jo? –em reprotxà una volta fora del local.

–Vés-te'n a pondre!

Potser era perquè jo estava desficiós en veure que marxava sol a París.

Unai em va mirar que no em comprenia.

–Perdona'm, no voldria que ens acomiadàrem enfadats
–vaig reconèixer mentre ens acostàvem a la Rambla.

–És que no pots dominar aquests rampells d'agressivitat
que tens, eh?

Abans d'arribar a la Rambla, ens vam acomiadar. Jo
havia de trobar-me amb Ferdinand. Unai havia quedat
amb Magda a la plaça de Catalunya, davant d'uns grans
magatzems. Ens vam fer una forta abraçada.

–Sort! –em va desitjar Unai.

–Gràcies, tio. I perdona...

Feia un capvespre temperat. El carrer en aquell moment
estava solitari. Se sentia el soroll dels cotxes i el xivarri de la
gent a prop de la Rambla. Em vaig trobar cara a cara amb
un jove. Justament quan el tenia davant meu, sota la llum
d'un fanal, el jove em mirà fixament, em va mostrar una
navalla que tragué de la butxaca del pantaló, i em demanà
els diners. El vaig observar, sorprés que no endevinara, pel
meu aspecte, que no era jo precisament qui disposava de
diners per donar-li. Però enmig d'aquesta trobada inespe-
rada em van atraure l'atenció, en aquell jove, de cabells
negres i pell morena, vestit amb texans i una camisa amb
un rètol en anglés, els seus ulls. Tenia l'ull esquerre d'un
blau clar mentre que el dret era marró fosc. Però vaig sentir
la punxada de la navalla al meu costat esquerre. Sense pen-
sar-m'ho dues vegades, li vaig pegar una empemta i vaig
fugir ràpidament cap a la Rambla.

Com em va fer saber temps més tard Anna, quan me la vaig trobar a París, Magda va arribar davant de l'entrada principal dels grans magatzems vint minuts més tard de l'hora en què havia quedat amb Unai. S'havia endarrerit per la seua passejada amb George. I quan va arribar a la plaça de Catalunya, Unai no hi era. Va témer que s'havia cansat d'esperar-la i havia marxat. Així i tot, va decidir esperar-lo una estona per si també se li havia fet tard, a ell. Es van fer les deu i Unai no apareixia a la cita. Va decidir que no podia esperar més. No sabia l'horari del metro ni dels autobusos i va témer quedar-se a peu.

Va arribar per fi a Mercabarna i es va dirigir al bar restaurant, on havien quedat de veure's amb Enric. Unai no hi era. Es va posar nerviosa i va esperar mitja hora abans de dirigir-se als punts de descàrrega on segurament devia estar Enric. I allà el va trobar tancant la porta de la caixa de càrrega.

–Què fas ací? No havíem quedat al bar restaurant? –li va preguntar.

–Que no has vist Unai?

–No... Per què?

Magda li va dir que havia estat esperant-lo i, com que ella s'havia retardat vint minuts, havia pensat que ell se n'havia vingut davant. «Doncs, ja vindrà, no te'n preocupes.

Però, no n'ereu tres?», es va interessar Enric. Magda li va fer saber que jo havia decidit anar-me'n a París.

—Vaja. Això sí que és viure com a u li rota. En fi, mentrentres arriba l'altre xicot, ens farem un café. T'invite, perquè deus tindre gana, oi?

Van seure a taula, però Unai no hi apareixia. Es van fer tres quarts d'una i Enric va dir que no podia esperar més. «Espere que no haja decidit anar-se'n a París amb Bernat, assegurà Magda. Bé, ja sap el camí, si és que pensa tornar a ciutat. Si no us fera ois el mòbil, ara et podries comunicar amb ell», afegí Enric. Pagà les consumicions i es dirigiren on hi havia el camió. Magda va fer una darrera ullada per si veia arribar Unai i, en no veure'l, va pujar a la cabina. Van iniciar la tornada. Enric va engegar una emissora de ràdio.

—Si en tens alguna de preferida, m'ho dius. Si vols parlar, no patisques. I si vols pegar una becadeta, també.

—No et preocupes, tio.

Quan eixien dels trams d'autopista que estaven il·luminats, la nit es veia ben estrellada, amb una mitja lluna que regnava al mig del cel. La discussió amb Magda va durar poc. Enric va apujar el volum de veu de l'emissora. En el butlletí de notícies de les dues de la matinada, Magda va eixir del son que la dominava quan va sentir una de les notícies. «Ahir al vespre es va trobar al carrer del Bisbe Cassany de Barcelona el cadàver d'un jove la identitat del qual es desconeix. Segons l'informe de la policia urbana, el jove mostrava unes ferides al cap, en la zona occipital, causa probable de la seua mort. El cadàver, l'han traslladat a l'Institut Anatòmic Forense a fi de practicar-li l'autòpsia.»

–Has sentit el mateix que jo? –preguntà Magda tota espantada.

–El jove que diu que han trobat mort, vols dir?

–Sí...

Enric va fer una carassa amb la boca. «Què vols dir, que es podria tractar del teu amic?», va preguntar. «No ho sé, però l'hora i la zona em fan malpensar...», va exclamar ella, tota astorada. «Tots els dies hi ha un mort o altre en una ciutat com Barcelona. No dius que Bernat se n'ha anat a París? Potser ha decidit acompanyar-lo», li va respondre Enric. Magda la va meditar uns segons, aquella possibilitat. Tant de bo. Però s'hi havia negat, ell. «M'estranya que no haja passat a fer-m'ho saber i m'haja deixat tirada allà!», digué. «Si acceptàreu el sistema i tinguéreu mòbil, us podríeu comunicar amb més facilitat», hi va insistir Enric. «Tu i el mòbil de la porra! No estic perquè faces acudits!», va protestar Magda.

Enric li va contestar que no era la seua intenció. Que només ho havia dit per dir-ho. Que potser Unai se n'havia anat a París, i no li havia donat temps de passar a comunicar-li-ho, «amb una trucada t'hauria pogut avisar...».

–Per cert, portava documentació? Perquè diu que no l'han identificat...

–No. No volem estar fixxats. Forma part de l'estat policial –va reaccionar Magda, cada volta més nerviosa.

–Què vols que et diga... Si no apareix en uns dies, haureu de comprovar...

Magda es va posar a plorar. Estava segura que Unai no l'hauria deixada sola sense avisar-la que se'n venia amb mi a París.

–I si em pares i me'n torne a Barcelona? –va preguntar enmig dels sanglots.

–Però, com vols que et pare enmig de l'autopista? Que estàs boja? Com a màxim en un peatge, per si et vol portar algun altre transportista. El millor és que et porte a ciutat i espereu. Potser tot ha sigut una mera coincidència i ha tingut motius per a no acudir a la cita...

Una volta em vaig acomiadar d'Unai i vaig seguir camí cap a la Rambla, em vaig mesclar entre la gentada que anava amunt i avall. La Rambla em va impressionar. Aquella avinguda semblava el melic del món, amb gent de tots els països i ètnies. Cada u a la seua, això era cert. Vaig anar baixant, esquivant la gent, alguns dels quals em miraven sospitosament, apartant-se'n. No vaig poder evitar aturar-me uns segons a la Rambla de Santa Mònica, on hi havia pintors i retratistes exposant els seus quadros. Podria ser una de les eixides, a París, oferir-me a fer retrats, que hi tenia traça. Vaig continuar fins que vaig contemplar l'estàtua de Colom. Havia quedat amb Ferdinand davant de l'entrada al parc de la Ciutadella, d'on eixien els dos autobusos que ens durien a París. Vaig passar per davant del moll de la Fusta, del barri de la Barceloneta, i vaig arribar finalment a l'entrada del parc. Els autobusos encara no hi havien arribat. Entre els joves aplegats, no hi havia Ferdinand. Vaig reconèixer Marcel Beaulieu, que xarrava animadament. Vaig esperar, doncs. Deu minuts més tard vaig sentir una mà sobre l'espatla.

–Holà, Bernat –era la veu de Ferdinand.

Li vaig encaixar la mà. Vaig sentir una gran alegria en veure'l.

–Vine que et presente alguns amics –em va dir en francès.

Em va presentar quatre amics i els va informar que jo els acompanyava a París a fi d'unir-me al seu moviment.

–Marcel ja n'és sabedor –els va dir. Quan va veure que Marcel deixava de parlar, se li va acostar–: És l'amic Bernat, de qui ja t'he parlat –em va presentar.

–*Bienvenu*, Bernat –em va saludar, mentre es fixava, sorprés, en la pell de conill que duia penjada. La va assenyalar amb la mirada i molt delicadament em va advertir–: A París no farà cap gràcia veure't amb la pell de conill a la cintura. Són molt respectuosos amb els animals.

Em vaig avergonyir en veure que les mirades dels companys se'm clavaven damunt. Em vaig traure la pell i vaig buscar amb la mirada un contenidor per a llançar-la-hi.

Els dos autobusos van estacionar. Els conductors van obrir la porta del portaequipatges on deixar les motxilles. Vaig pujar en l'autobús on ho va fer Ferdinand i aquest em va invitar a seure al seu costat. Deu minuts més tard eixíem cap a París.

Ferdinand tenia certs coneixements d'espanyol ja que mantenia contacte amb alguns grups antiglobalització del país, i jo uns pocs de francès, ja que l'havia escollit com a segona llengua durant el batxillerat, de manera que entre una i l'altra llengua vam encetar una animada conversa que ens ajudaria a conèixer-nos. Ferdinand em va parlar

de Terre Nouvelle i dels seus propòsits, que durien a terme passat l'estiu, ja que es preveia un gran conflicte social a l'entrada de la tardor.

—Hem d'aprofitar el desencís social. És el moment de canviar les bases del sistema, amic meu...

Passat Lió, la son s'apoderà dels dos, que els ulls ja estaven cansats de veure tant de paisatge. La monotonia del viatge, les rodes lliscant sobre l'asfalt, ens ajudà a dormir i només ens vam desvetlar quan els primers rajos de sol ens il·luminaren lleugerament la retina a través de les parpelles.

—*Mon Dieu*, si acabem de passar Orly! —exclamà Ferdinand.

Vaig obrir els ulls i Ferdinand m'anava indicant els pobles per on, més o menys a prop, passàvem, fins que els autobusos es van aturar al Boulevard Saint-Germain.

—Ja hem arribat, *garçon* —em va dir Ferdinand, fregant-se els ulls.

Els membres de Terre Nouvelle van anar acomiadant-se i Ferdinand, que havia reunit al seu voltant quatre amics més, em va dir:

—Acompanya'ns. Seràs el nostre hoste.

Vam anar caminant fins a trobar-nos amb el Sena, riu que formaria part de la meua identificació amb París. Vaig contemplar les dues illes que hi havia al mig. Pel Pont Marie vam fer cap al París ferm. Jo estava meravellat de la bellesa de la ciutat.

Vam tardar mitja hora a arribar a la finca que okupaven, entre Sévigné i Turenne. Era un edifici molt vell, que es veia abandonat.

—Han intentat desallotjar-nos però no ho han aconseguit. No t'estranya que algun dia vegem entrar la gendarmeria. Però, tranquil.

Era el tercer pis. Les parets de l'escala, estreta, estaven pintades de grafitis al·lusius al moviment, tot i que es veien humides i crostoses. Al pis hi havia dos xics i tres xiques, que encara estaven llevant-se o prenent-se un got de llet a la cuina, que mostrava un gran desordre, amb plats i gots sense escurar. Ferdinand em va presentar. Em van saludar correctament tot murmurant un *bienvenu* o un *enchanté* desganat, però ningú no va mostrar cap alegria. Van continuar la seua rutina. Ferdinand va dissimular el desinterés amb què m'havien rebut i em va oferir un got de llet i unes galetes.

Me'ls vaig prendre amb una mica de fàstic. Una cosa era que aquells joves adaptaren una simbologia antiburgesa i una altra que feren seua la brutícia i la manca d'higiene. Però no vaig dir ni pruna, després de la rebuda. El nostre grup sempre havia tractat de mantindre els nostres locals nets, que la netedat no estava renyida amb els nostres ideals.

—Ocuparàs aquesta habitació en companyia meua i de Louis. Aquest matalàs serà el teu. Fa una setmana que Antoine va marxar i ja no tornarà —em va mostrar.

Quan Magda va arribar a l'alqueria, Anna i Robert es van desvetllar. En veure-la entrar sola, li van demanar, abans que res, on érem Unai i jo. Els va fer saber que jo havia decidit anar-me'n a París, i que no sabia res d'Unai, que s'havia quedat esperant-lo, assegurà, amb la veu trencada.

—Que Bernat se n'ha anat a París i a Unai et vas quedar esperant-lo? —es va sorprendre Anna—. No deu haver decidit acompanyar Bernat a última hora?

—Tant de bo, tia! —va dir deixant en l'aire una espurna de misteri.

Aquella espurna de misteri va fer que Robert li demanara una explicació. Magda els ho va explicar.

—Des que he sentit la notícia de la mort del jove en ple centre de Barcelona, més o menys a l'hora en què havíem quedat, al vespre, no he deixat de pensar-hi.

Va planar el dubte entre ells. Tot eren fets circumstancials. Van decidir esperar dos dies a veure si tornava o en rebien notícies. En cas contrari, es posarien en contacte amb la policia. Els dos dies es van fer llargs. Ni Unai va tornar a l'alqueria ni a casa dels seus pares. Els nervis anaven apoderant-se d'ells. Finalment, van decidir acudir a visitar l'inspector Peris, que es va sorprendre en veure'ls entrar. Ja els tenia massa vistos. Els havia expulsat de dos edificis, amb anterioritat a l'okupació de la vella fàbrica de lleixiu.

–Què passa? –va preguntar.

Li van exposar el motiu de la visita. L'inspector va arufar la cara. Va anar anotant la descripció física d'Unai i va detallar la roba que duia posada.

–Seria de desitjar que se n'haguera anat a França. Però, faré les gestions pertinents davant la policia de Barcelona al més aviat possible. Torneu demà a aquesta mateixa hora.

L'endemà van tornar a la comissaria. Quan l'inspector els va veure, va abaixar la mirada.

–Passeu –els va ordenar amb un to molt seriós.

Va agafar un full de damunt la taula.

–No tinc bones notícies, xavals... Ho sent.

Va fer una pausa mentre examinava l'informe que havia rebut.

–Ací tinc un fax, còpia de l'autòpsia... En efecte, a l'Institut Anatòmic Forense de Barcelona hi ha un cadàver que respon fil per randa a la descripció física del vostre amic i coincideix peça per peça amb la roba que dieu que vestia. Segons que m'ha informat el mateix cap dels Mossos de Barcelona, el jove va ser trobat mort al carrer del Bisbe Cassany. Segons l'informe forense, va morir desnucat a causa d'uns cops que va rebre a la part posterior del cap. A més, presentava una lleugera incisió, com la punta d'un objecte tallant, en la part esquerra de l'abdomen, sota l'última costella.

Magda es féu blanca i es quedà sense paraula. L'inspector Peris l'observava atentament.

–Segons uns testimonis presencials, Bernat va estar amb Unai fins a uns moments abans de trobar-lo mort.

–Però, no deu voler dir res això! –va intervindre Magda.

–No vol dir res més que va estar amb ell fins a uns moments abans que el trobaren. Has afirmat que van anar a passejar junts abans d’acomiar-se –va recordar la declaració de Magda– i així ho han testimoniat els clients d’una cerveseria. Segons els testimonis, diu que hi van estar discutint en el mateix local acaloradament...

Magda va reconèixer que tenien els seus diferents punts de vista sobre estratègia, però no passava d’ací. Que havia sigut jo el que va invitar Unai a passejar per Barcelona.

–Ja durà la investigació el jutge. Ara, el que hem de fer és avisar els seus pares. Tant de bo siga tot merament circumstancial... Si no, serà un tràngol ben fort.

Magda deixà anar unes llàgrimes. Admirava Unai. Estava molt sensibilitzat per la marxa anàrquica del planeta. Havia fet l’amor amb ell unes quantes vegades. Era molt apassionat. Molt sensible. Diria que en els moments més apassionats mostrava un cor de poeta.

–Ens encarregarem nosaltres de comunicar-los-ho –la va distraure dels seus records la veu de l’inspector Peris.

–Nosaltres també els volem visitar –va dir Anna.

–Espereu que ho fem nosaltres. Us evitareu haver de donar massa explicacions –els va advertir l’inspector.

A més d’impactar-me la brutícia amb què vivia el grup francès, em va decebre la indiferència amb què em van rebre. *Bonjour, bonsoir* i alguna frase més. Les xiques passaven de mi, de manera que eixia a passejar per París, i m’acostava al

riu Sena fins a Notre-Dame i als seus voltants. Ferdinand se'n va adonar i mirava de donar-me conversa quan era al pis. Quan ens retiràvem a l'habitació, ens il·lusionàvem amb la pròxima entrada en acció. Però em vaig adonar que la resta de companys no mostraven ni molt menys el punt d'idealisme que em captenia. Vaig pensar que devia ser el caràcter francès, més sec, tan diferent del mediterrani, tan obert. Em va alliberar d'aquells pensaments el mateix Ferdinand.

—He aconseguit que et contracten al Mercat Central de Rungis a fi de descarregar la mercaderia i guanyar-te uns euros —em va dir.

—No tinc documentació —vaig dir.

—No és necessària, mentre no et poses en cap merder. Descarreguem la mercaderia dels camions i de les furgonetes i ens paguen amb diners en mà sense demanar-nos papers.

No m'hi vaig resistir. No podia estar menjant la sopa bova cada dia.

Em vaig llevar d'hora i en companyia dels altres col·legues vaig marxar en metro cap a Orly, on hi ha el mercat de Rungis. El cel estava estrellat i la lluna s'amagava sobre els gratacels de la ciutat. Feia sentor d'humitat, pel reg dels carrers. El metro de París em va impressionar, tot i la son que em captenia. Semblava una ciutat que no dormia mai. Quan vam arribar a Rungis, en vaig quedar aclaparat per la quantitat de trànsit de camions i furgonetes, de gent i de crits. Ferdinand es va avançar a un home que cridava a un grup de minoristes, indicant-los que feren via, que estaven impeding el pas. Quan l'home

es va adonar de la presència de Ferdinand, el va saludar i li va assenyalar dos camions mitjans i tres furgonetes. Poc després, vam començar la faena de descàrrega. Jo no estava acostumat a aquells treballs tan durs. Al cap d'una hora de descarregar i carregar mercaderia, les forces estaven a punt d'abandonar-me. Suava pega, perquè la calor havia fet acte de presència.

Quan vam acabar i vam cobrar els nostres euros, vam anar al bar a restablir forces. Mai no havia semblat tan bo aquell raig de cervesa fresca ni tan reconfortant l'entrepà de truita... francesa, que m'arribaven als peus.

–*Ça va?* –em preguntà Ferdinand, que m'observava com bevia i menjava tan abstret.

–*Ça va bien* –vaig correspondre a la seua pregunta, eixint de la meua abstracció.

Ferdinand era alt, ros, ulls blaus i pell rogenca com un prototip dels vells francs. Després que vam esmorzar, vam refer el camí. Jo vaig descansar, mig esgotat, fins a mig matí i després em vaig acostar al Sena, que m'atreia com un imant. Necessitava passejar i practicar francès.

Mentrestant jo estava al marge de la mort d'Unai i de la investigació policial, els seus pares, els d'Unai, havien hagut de traslladar-se amb l'ai al cor a Barcelona a fi d'identificar el cadàver que responia físicament al seu fill i vestia la mateixa roba que duia posada quan va eixir de ciutat. Tot i que sempre quedava l'esperança de l'error, quan l'encarregat de la morgue va traure el cadàver del nínxol frigorífic on reposava, i va despassar la cremallera

de la bossa, en mostrar el mig cos del jove, la mare va esclafir en un «fill, fill meu!», un plor esgarrat, provant d'abraçar-se a ell i omplir-lo de besos, però la van haver d'apartar i llavors es va abraçar al seu marit, que tampoc no va poder contindre les llàgrimes, donant-se forces l'un a l'altre a fi de poder resistir aquell moment de duríssima pena en què una part seua, que tant havien estimat, s'havia esgallat per sempre...

L'inspector Peris, fred en la seua investigació, i constant, una vegada denunciat el cas davant del jutge, va tornar a l'alqueria i va interrogar els meus antics companys per saber quina relació hi havia entre ells i Unai, i entre Unai i jo, que l'havia acompanyat fins a última hora. Tant Robert com Anna van declarar que es portaven bé amb ell, que tenien una bona relació. Magda fins i tot va confessar que se l'estimava. Que jo, que era l'últim que s'havia integrat al grup, només mantenia amb Unai alguna diferència de caràcter estratègic, però que ja ho havia vist, «havien marxat junts a les jornades i havien decidit passejar junts abans d'acomiarar-se...».

—Dius que les diferències eren només d'estratègia? Quina mena d'estratègia? —li va preguntar l'inspector Peris a Magda.

—Estratègia d'actuació contra el sistema. Unai era més racional i moderat i Bernat defensava les vagues i les manifestacions... —va explicar.

—Ja! I durant les jornades a les quals vau assistir, no vas notar que haguera sorgit cap diferència radical entre ells dos?

—No —va negar categòricament Magda.

–Per què, doncs, Bernat va decidir anar-se'n a París i tu i Unai no el vau secundar?

–Perquè Bernat està coent per tot el que ha passat amb els seus pares... Unai deia que teníem ací la nostra tasca, que allà, de moment, no se'ns havia perdut res.

Magda va callar conscientment que a la tardor es donarien a París les condicions favorables per a entrar en acció.

–Doncs esperem que aquestes diferències d'estratègia, com les has qualificades, no hagen sigut el motiu de la mort d'Unai...

Els meus companys es van quedar fets de pedra, davant les paraules categòriques de l'inspector Peris.

–Si per casualitat, entrara en contacte amb vosaltres, us agrairia que m'ho féreu saber. Potser, si no ha sigut ell, ha vist alguna cosa que ens pugja ajudar en la investigació –els advertí l'inspector.

–Resultarà difícil localitzar-lo, allà... –va dir Magda.

–Farem el que podem –es va defensar ell.